

LUONNOS 14.8.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työneuvoston lakkauttamiseen liittyviä lainsäädäntömuutoksia. Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen toiminnassaan riippumaton erityisviranomainen. Työneuvoston tehtävänä on antaa lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta sekä toimia oikaisuvaatimusviranomaisena eräissä aluehallintoviraston työlainsäädäntöä koskevissa poikkeuslupapäätöksissä.

Esityksen mukaan työneuvoston lausuntotehtävistä luovuttaisiin. Työneuvoston oikaisuvaatimustehtävät siirrettäisiin poikkeuslupa-asian ratkaisevalle Lupa- ja valvontavirastolle [31.12.2025 asti aluehallintovirasto]. Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimus päätökseen haettaisiin muutosta työtuomioistuimelta. Ehdotuksiin liittyen esitetään muutettavaksi työaikalakia ja nuorista työntekijöistä annettua lakia. Lisäksi eräisiin muihin lakeihin ehdotetaan teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy vuoden 2026 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Nykytila.....	4
2.2 Nykytilan arviointi	6
2.2.1 Työneuvoston tehtävät lausuntoviranomaisena	6
2.2.2 Muutoksenhaku aluehallintoviraston [Lupa- ja valvontaviraston] poikkeuslupapäätöksiin.....	8
2.2.3 Oikaisuvaatimuksesta ja tuomioistuinmenettelystä	9
2.2.4 Johtopäätökset muutoksenhausta	11
2.2.5 Muut muutostarpeet	11
2.3 Kansainväliset velvoitteet	11
3 Tavoitteet	12
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	12
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	12
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	12
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	12
4.2.1.2 Valtionhallinto	13
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	13
4.2.3 Vaikutukset työelämään ja oikeusturvaan.....	14
5 Muut toteuttamismahdollisuudet	14
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	15
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	15
6 Lausuntopalaute.....	15
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	15
7.1 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista.....	15
7.2 Työaikalaki.....	16
7.3 Laki nuorista työntekijöistä.....	16
7.4 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta	17
7.5 Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa	17
7.6 Yhteistoimintalaki	17
7.7 Työturvallisuuslaki.....	17
7.8 Vuosilomalaki	17
7.9 Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysyhdymissä	17
7.10 Yhteistoiminta-asiamiehestä annettu laki.....	18
8 Lakia alemman astainen sääntely	18
9 Voimaantulo	18
10 Suhde muihin esityksiin.....	18
10.1 Suhde talousarvioesitykseen	18
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	18
LAKIEHDOTUKSET	21
Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta	21

Laki työaikalain muuttamisesta.....	21
Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta	23
Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44 §:n muuttamisesta	25
Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	25
Laki yhteistoimintalain 42 §:n kumoamisesta.....	26
Laki työturvallisuuslain 64 §:n kumoamisesta.....	26
Laki vuosilomalain 36 §:n kumoamisesta.....	26
Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain 6 §:n kumoamisesta.....	27
Laki yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain 2 §:n 5 kohdan kumoamisesta.....	27
LIITE	28
RINNAKKAISTEKSTIT	28
Laki työaikalain muuttamisesta.....	28
Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta	31
Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	36

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut tekemään ratkaisut, jotka vahvistavat julkista taloutta nettomääräisesti kuusi miljardia euroa vuoden 2027 tasolla. Hallitusohjelmassa ja vuoden 2024 kehyspäätöksessä on jo aiemmin sovittu valtionhallintoon kohdistuvista säästötoimista, jotka kasvavat 393 miljoonan euron tasolle vuoteen 2027 mennessä. Hallituksen puoliväliriihessä päättämä 130 miljoonan euron vuosittainen säästötavoite täydentää aiempia päätöksiä.

Sopeutustarpeista johtuen työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt valmistelun työnantajan koulutuskorvauksen, työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen viran mahdollisesta lakkauttamisesta. Kustakin toimenpiteestä laaditaan erillinen mietintö kolmikantaisessa työryhmässä. Jos työneuvoston lakkauttamiseen päädytään, siihen liittyvien lainsäädäntömuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 lukien.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön 12.6.2025 asettamassa työelämän sääntelyyn liittyviä valtionhallinnon säästötoimia ja toiminnan tehostamistarpeita käsittelevässä kolmikantaisessa työryhmässä (TEM063:00/2025).

Työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi työryhmässä olivat edustettuina SAK ry, Akava ry, STTK ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Yrittäjät ry, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT sekä valtion työmarkkinalaitos. Lisäksi palkansaajakeskusjärjestöillä oli työryhmässä yksi yhteinen edustaja. Työryhmää ja hallituksen esityksen valmistelua koskevat tiedot ovat nähtävissä julkisessa palvelussa osoitteessa: [Työelämän sääntelyyn liittyviä valtionhallinnon säästötoimia ja toiminnan tehostamistarpeita käsittelevä työryhmä - Työ- ja elinkeinoministeriö](#).

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella xx.x.2025 -xx.x.2025. Lausuntoja annettiin yhteensä XX kpl. Esitysluonnoksesta lausuiivat...Saapuneet lausunnot ovat nähtävissä edellä mainitulla hankesivulla.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, jonka toiminnasta säädetään työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (400/2004), jäljempänä *työneuvostolaki*. Työneuvosto on perustettu vuonna 1946 ja sillä on kaksi pääasiallista tehtävää. Ensinnäkin työneuvoston tehtävänä on antaa lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta. Lausunnot eivät ole oikeudellisesti sitovia. Lisäksi työneuvosto toimii muutoksenhakuviranomaisena eräissä poikkeuslupa-asioissa. Työneuvoston perustamisella pyrittiin luomaan tuomioistuinprosessia joutuisampi menettely työlainsäädännön tulkintaa ja työnteekijöiden suojelua koskevien asioiden ratkaisuun valtakunnallisesti yhteisellä tavalla (HE 22/1946 vp). Vuoteen 1996 asti työneuvosto antoi asianosaisia ja muita

viranomaisia oikeudellisesti sitovia ratkaisuja ja rinnastui käytännössä tuomioistuimeen. Näyttökysymysten riittävän arvioinnin turvaamiseksi ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa asetettujen riippumattomuusvaatimusten takia työneuvoston toimivalta rajattiin suositusluonteisten asiantuntijalausuntojen antamiseen (HE 179/1996 vp).

Työneuvostoon kuuluu sivutoiminen puheenjohtaja ja vähintään kahdeksan sivutoimista jäsentä, joilla on kaksi varajäsentä. Valtioneuvosto nimittää työneuvoston jäsenet ja varajäsenet kolmen vuoden toimikaudeksi. Työneuvostolain 2 §:ssä säädetään työneuvoston puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin kelpoisuusvaatimuksista. Jäsenten on oltava työlainsäädäntöön ja työoloihin perehtyneitä henkilöitä. Puheenjohtajan, yhden jäsenen ja tämän varajäsenen on oltava tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka eivät edusta työnantaja- eikä työntekijäpuolta. Yhden riippumattomista jäsenistä on oltava työsuojelukysymyksiin perehtynyt henkilö. Muut jäsenet edustavat työnantajia ja työntekijöitä ja heidät nimitetään työmarkkinakeskusjärjestöjen esityksestä. Työneuvoston jäsenet ja varajäsenet toimivat lain 4 §:n mukaan virkavastuulla. Asiat esittelee työneuvoston päätoiminen sihteeri, joka vastaa työnantajavirkamiehenä työneuvoston kanslian toiminnasta. Sihteerin on oltava tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon suorittanut ja työlainsäädäntöön perehtynyt.

Työneuvostolain 7 §:n mukaan työneuvoston tehtävänä on antaa pyynnöstä lausuntoja työaikalain (872/2019), vuosilomalain (162/2005), työturvallisuuslain (738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) soveltamisesta ja tulkinnasta sekä siitä, onko yritystä tai yhteisöä pidettävä sellaisena, että siihen sovelletaan yhteistoimintalakia (1333/2021) tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaujaisissa yritysryhmissä annettua lakia (335/2007). Lausuntoja voivat lain 8 §:n mukaan pyytää tuomioistuin, aluehallintovirasto, työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö, valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö, kirkon sopimusvaltuuskunta, kunnallinen työmarkkinalaitos, Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai Ahvenanmaan maakunnan kunnallinen sopimusvaltuuskunta sekä yhteistoiminta-asiamies yhteistoimintalainsäädännön soveltamiseen liittyvässä asiassa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana työneuvosto on antanut vuosittain keskimäärin noin neljä lausuntoa. Lausuntoja ovat pyytäneet etenkin palkansaajakeskusjärjestöt ja työsuojeluviranomainen. Myös yhteistoiminta-asiamies on pyytänyt yksittäisiä lausuntoja. Edeltävän kymmenen vuoden tarkastelujaksolla työneuvosto on antanut yhden lausunnon tuomioistuimen pyynnöstä. Lausunnot julkaistaan työ- ja elinkeinoministeriön [verkkosivuilla](#).

Työneuvosto toimii myös oikaisuvaatimusviranomaisena työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetuissa poikkeuslupa-asioissa. Kyse on aluehallintoviraston määräämästä poikkeusluvasta, joka liittyy säännöllisestä työajasta ja vuorokausilevosta poikkeamiseen eräissä työtehtävissä, jaksotyöajan käyttämiseen, yötyön tekemiseen, työvuoroluettelon laatimiseen tai alle 15-vuotiaiden henkilöiden työskentelyyn.

Näissä asioissa työneuvosto antaa aluehallintoviraston päätöksestä tehtyyn oikaisuvaatimukseen sitovan päätöksen, johon voi hakea muutosta työtuomioistuimelta.

Työneuvostolain 10 §:ssä säädetään poikkeuslupa-asian käsittelystä aluehallintovirastossa. Aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiaa antamaan päätökseen voi lain 11 §:n mukaisesti hakea kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeuslupan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle. Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on poikkeuslupan hakijalla, niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen

aluehallintoviraston asiassa tekemää ratkaisua ja sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun aluehallintoviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

Lain 12 §:n mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä työneuvostossa kiireellisenä. Suullisessa menettelyssä voidaan kuulla asianosaisia, 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, työsuojeluvaltuutettua, asiantuntijoita sekä vastaanottaa muuta selvitystä. Käsittely voidaan rajoittaa koskemaan vain osaa asiasta, asianosaisten käsitysten tai työpaikan olosuhteiden selvittämistä taikka sitä voidaan rajoittaa muulla vastaavalla tavalla. Työneuvoston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen voi hakea lain 13 §:n mukaisesti muutosta kirjallisella valituksella työtuomioistuimelta.

Työneuvosto on antanut vuosittain keskimäärin noin 11 oikaisuvaatimuspäätöstä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Päätökset julkaistaan työ- ja elinkeinoministeriön [verkkosivuilla](#). Vuoden 2010 alusta lukien annetut päätökset ovat liittyneet valtaosin työaikalainsäädäntöön. Vuosina 2019–2024 oikaisuvaatimusten keskimääräinen käsittelyaika¹ työneuvostossa oli hie-
man alle kaksi kuukautta. Toisinaan oikaisuvaatimuksasian ratkaisu edellyttää lisäselvityksen pyytämistä asianosaisilta tai katselmuksen toimittamista.

Vuosina 2010–2025 työtuomioistuin on käsitellyt keskimäärin kaksi työneuvoston oikaisu-
vaatimuspäätöstä koskevaa valitusasiaa vuosittain.

Työneuvosto voi lain 14 §:n mukaan tehdä tarpeelliseksi katsomiaan esityksiä toimialaansa kuu-
luvan lainsäädännön kehittämiseksi

Työneuvostosta annetulla valtioneuvoston asetuksella (431/2004) on säädetty tarkemmin pu-
heenjohtajan ja sihteerin tehtävistä, asioiden käsittelemisestä ja eräistä muista asioista.

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Työneuvoston tehtävät lausuntoviranomaisena

Työneuvostoa on kuvattu niin sanotuksi sui generis -tyyppiseksi toimielimeksi, joka ei ole ta-
vanomainen hallintoviranomainen eikä tuomioistuin (HE 142/2003 vp, s. 10). Työneuvosto
toimii kolmikantaisessa kokoonpanossa ja sen jäsenillä on erityistä työoikeudellisesta asiantun-
temusta.

Työneuvoston toimintaa eri toimijoiden näkökulmasta on käsitelty vuonna 2014 ilmestyneessä
julkaisussa [Työneuvosto työlakien tulkitsijana](#). Työntekijäpuolella työneuvoston on nähty täy-
dentävän työelämän oikeusturvajärjestelmää ja tuovan luottamusta työlainsäädännön oikeuden-
mukaiseen soveltamiseen. Kyse ei välttämättä ole suurista periaatteellista oikeuskysymyksistä,
vaan työpaikoilla syntyneistä yksittäisistä työlainsäädännön tulkintakysymyksistä. Tällaiset
asiat on kustannustehokkaampaa ratkaista työneuvoston lausunnolla kuin tuomioistuinproses-
sissa. Työneuvostolla on ollut asiantuntemusta ratkoa myös työelämän uusiin ilmiöihin liittyviä
kysymyksiä. (TEM:n julkaisu 10/2014. Työneuvoston toiminta työntekijäjärjestön edustajan
näkökulmasta) Työsuojeluviranomaisen valvontatoiminnassa työneuvoston lausuntojen hyö-
dyntäminen on ollut 2010-luvulle tultaessa satunnaisempaa. Työneuvoston lausuntoa on voitu
tyypillisesti pyytää esimerkiksi uuteen lainsäädäntöön liittyvässä tulkintatilanteessa tai

¹ Keskimääräinen käsittelyaika on laskettu TEM:n verkkosivuilla julkaistujen päätösten perusteella.
Laskelmassa ei ole huomioitu mahdollisia sillensä jättämistä koskevia päätöksiä eikä työneuvostolain 5
§:n 4 momentin nojalla annettuja päätöksiä, joita ei julkaista erikseen.

työnantajan kiistäessä viranomaisen tulkinnan. (TEM:n julkaisuja 10/2014. Työneuvoston lausunnot apuna työlakien valvonnassa).

Työneuvoston lausunnot ovat yhdenmukaistaneet työlainsäädännön tulkintaa, vaikka ne eivät ole oikeudellisesti sitovia. Työneuvoston lausuntoihin on viitattu etenkin työtuomioistuimen ratkaisuihin ja satunnaisemmin korkeimmassa oikeudessa (KKO:n ratkaisuihin vuodesta 1966 lähtien alle 20 kertaa). Oikeuslähdeopillisesti työneuvoston lausuntoja on pidetty vahvempina oikeuslähteinä kuin tavanomaisia asiantuntijalausuntoja. Lausunnot todennäköisesti vaikuttavat tuomioistuinten ratkaisutoimintaan. Näin on etenkin silloin, jos työneuvoston lausunto on ollut yksimielinen. (TEM julkaisuja 10/2014. Työneuvoston lausunnot tutkimuksessa – näkemyksiä lausuntojen asemasta oikeuslähteenä)

Työneuvoston lausunnoilla voi olla myös työsuojeluviranomaisen valvontakäytäntöä ohjaavaa merkitystä etenkin uuteen lainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä.

Työneuvostokäsittelyn etuna on ollut erityinen työoikeudellinen asiantuntemus, menettelyn nopeus ja matalat kustannukset asianosaisille eli se on toiminut eräänlaisena matalan kynnyksen oikeussuojakeinona. Mahdollisuus työneuvoston lausunnon pyytämiseen on voinut jossain määrin vähentää tuomioistuimeen päätyvien riita-asioden määrää. Työneuvostolla ei kuitenkaan ole ollut toimivaltaa ratkaista työsuhteen osapuolten välisiä riita-asioita, vaan tämä kuuluu yleisille tuomioistuimille. Tuomioistuimessa ei tosin voi ajaa vahvistuskannetta pelkästään abstraktista laintulkintakysymyksestä (Prosessioikeus-verkkojulkaisu. IV, 1. luku), jollaisesta työneuvosto on voinut antaa lausuntoja.

Työneuvoston lakkauttamisen johdosta on ratkaistava, miltä osin työneuvoston tehtäviä siirretään muille viranomaisille tai lakkautetaan. Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet eivät edellytä työneuvoston kaltaista toimielintä.

Lausuntotehtävät voitaisiin siirtää lähinnä sellaiselle viranomaiselle, joka muutoinkin käsittelee etenkin työoikeudellisia asioita. Työoikeudellisiin kysymyksiin liittyviä tehtäviä on esimerkiksi työtuomioistuimella ja aluehallintoviraston työsuojeluviranomaisella.

Työtuomioistuin toimii kolmikantaisessa kokoonpanossa. Myös työtuomioistuimella on lausuntotehtäviä. Työtuomioistuin voi antaa toiselle tuomioistuimelle lausunnon työ- ja virkaehtosopimuksiin liittyvässä kysymyksessä. Lausunnot eivät ole sitovia. Työtuomioistuimen toimivalta rajautuu pääasiallisesti työ- ja virkaehtosopimuslainsäädännön sekä työ- ja virkaehtosopimusten tulkintaan. Yleiset tuomioistuimet vastaavat viime kädessä muuhun työlainsäädäntöön liittyvien riitojen ratkaisusta. Työneuvoston lausuntotehtävien siirtäminen työtuomioistuimeen merkitsisi poikkeusta toimivallanjakoon yleisten tuomioistuinten ja työtuomioistuimen välillä. Työtuomioistuimen pääasiallinen tehtävä on ratkaista osapuolia sitovalla tavalla työ- ja virkaehtosopimuksiin liittyviä riita-asioita. Tarkoituksenmukaisena ei voida pitää, että työtuomioistuimen tehtäviä suositusluonteisten lausuntojen antamisessa laajennettaisiin nykyisestä.

Työsuojeluviranomainen valvoo työlainsäädännön noudattamista ja neuvoo yleisellä tasolla työlainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä. Työsuojeluviranomainen on voinut pyytää työneuvostolta lausuntoa työneuvoston toimivaltaan kuuluvan lainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta. Lausuntotehtävää ei ole perusteltua siirtää viranomaiselle, jolla itsellään on tällä hetkellä oikeus lausunnon pyytämiseen. Lisäksi on huomioitava, että aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueet keskitetään vuonna 2026 toimintansa aloittavaan valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon.

Myöskään työlainsäädännön valmistelusta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin ei sovi kannanottojen antaminen siitä, kuinka lainsäädäntöä tulisi soveltaa yksittäistapauksissa.

Lausuntojen antamiseen liittyvät tehtävät eivät vaikuta sopivan luontevasti minkään nykyisen viranomaisen tehtäväkenttään. Työneuvostoa on pidetty niin sanottuna erityisviranomaisena sen kolmikantaisen kokoonpanon vuoksi. Lausunnoissa on voitu hyödyntää palkansaajia ja työnantajia edustavien jäsenten erityistä työoikeudellista asiantuntemusta. Näistä syistä työneuvoston tehtävät eivät ole sellaisenaan siirrettävissä muille viranomaisille. Ei myöskään ole erityistä tarvetta sille, että jonkin toisen hallintoviranomaisen lakisääteisenä tehtävänä olisi antaa muille viranomaisille lausuntoja työlainsäädännön tulkinnasta ja soveltamisesta. Lähtökohtaisesti viranomaiset tekevät itse tulkintaratkaisunsa.

2.2.2 Muutoksenhaku aluehallintoviraston [Lupa- ja valvontaviraston] poikkeuslupapäätöksiin

Poikkeuslupa-asioden oikaisuvaatimusten työneuvostokäsittelyn etuna on ollut kolmikantaisen kokoonpanon laaja työoikeudellinen osaaminen. Jos oikaisumenettelystä vastaisi jatkossa muu viranomainen, asiaan liittyvä oikeudellinen harkinta saattaa olla jossain määrin suppeampaa eikä kaikkia mahdollisia asiaan vaikuttavia näkökulmia voida välttämättä arvioida yhtä monipuolisesti kuin työneuvostossa. Toisaalta päätöksen tehnyt viranomainen tuntee jo ennalta asiakokonaisuuden sisällön, mikä voi nopeuttaa asian käsittelyä. Oikaisuvaatimuksen ratkaisu päätöksen tehneessä viranomaisessa on hallintolain (434/2003) mukainen lähtökohta. Esityksellä tavoiteltujen valtionhallinnon säästö- ja tehostamistoimien toteuttamiseksi perusteltuna vaihtoehtona voidaan pitää sitä, että oikaisuvaatimukset käsittelee alkuperäisen päätöksen tehnyt viranomainen.

Työneuvoston lakkauttamisen myötä sen tehtävät oikaisuvaatimusviranomaisena olisi siirrettävä toiselle viranomaiselle tai säädettävä valitusoikeudesta Lupa- ja valvontaviraston [31.12.2025 asti aluehallintovirasto] poikkeuslupapäätökseen. Lisäksi on ratkaistava, käsitteleekö työtuomioistuimien jatkossa poikkeuslupapäätöksiin liittyviä valitusasioita vai siirrytäänkö niissä hallintotuomioistuinprosessiin.

Työneuvosto toimii oikaisuvaatimusviranomaisena eräissä työaika- ja nuoria työntekijöitä koskevilla aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksissä. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolain 7 a luvussa. Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen perustuu aina lain erityissääntöön. Jos oikaisuvaatimusmenettelystä on säädetty, ei päätöksestä saa valittaa. Tavanomaisesti oikaisuvaatimuksen ratkaisee päätöksen tehnyt viranomainen eli tässä tapauksessa poikkeuslupapäätöksen tehnyt Lupa- ja valvontavirasto. Muutosta oikaisuvaatimuslupapäätökseen voi yleensä hakea hallintotuomioistuimelta. Hallintolain 49 b §:n 3 momentin mukaan muutoksenhakuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei muussa laissa toisin säädetä.

Työneuvoston oikaisuvaatimuslupapäätösten osalta on säädetty poikkeavasta menettelystä eli valitusoikeudesta työtuomioistuimeen. Oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 37 a §:n mukaisesti työtuomioistuin käsittelee työneuvoston oikaisuvaatimuksista tehdyt valitukset hallintolainkäytössä noudatettavassa menettelyssä. Työtuomioistuimessa voidaan siten jo nykyisin käsitellä asioita hallintoprosessissa.

Muutoksenhaun ohjaamista työtuomioistuimeen on perusteltu työtuomioistuimen erityisellä työoikeudellisella asiantuntemuksella (HE 142/2003 vp, s. 16/II). Eduskunnan lakivaliokunta on katsonut lausunnossaan (LaVL 2/2004 vp), että poikkeuslupa-asioita koskevien valitusten

erittäin vähäinen määrä puoltaa niiden keskittämistä työtuomioistuimeen. Lakivaliokunta kuitenkin huomautti, että lähtökohtaisesti työoikeudellinen erityisasiantuntemus on turvattavissa erilaisin ratkaisuin myös alueellisissa hallintotuomioistuimissa.

Oikaisuvaatimusmenettelyä ei lähtökohtaisesti ole välttämätöntä säilyttää. Mahdollista on myös se, että poikkeuslupapäätöksestä olisi oikeus valittaa suoraan tuomioistuimelle. Tavanomainen valitusreitti hallintopäätöksistä on valitus hallintotuomioistuimelle ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asianosaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta huomioitava seikka on se, että työtuomioistuimen ratkaisuihin ei oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 36 §:n mukaan voi hakea muutosta. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 14/2016 vp) työtuomioistuinta on luonnehdittu eräänlaiseksi pysyväisluonteiseksi välitystuomioistuimeksi, joka käsittelee työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmään perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Muutoksenhakuoikeus on perustuslain mukainen pääsääntö, josta on toisaalta mahdollista säätää lailla vähäisiä poikkeuksia, kuten valituslupan edellyttäminen (ks. esim. PeVL 33/2012 vp).

2.2.3 Oikaisuvaatimuksesta ja tuomioistuinmenettelystä

Yleisellä tasolla mahdollisuus oikaisuvaatimuksen tekemiseen vähentää tarvetta turvautua valitusmenettelyyn tuomioistuimessa. Oikaisuvaatimusmenettely mahdollistaa selvien virheiden nopean korjaamisen.

Oikaisuvaatimusmenettelyn säilyttämistä puoltaisivat käsittelyn nopeus, tuomioistuinten kuormittamisen välttäminen ja prosessin vähäiset kustannukset asianosaisille. Poikkeuslupapäätöksen tarve on useimmiten kiireellinen. Tavanomainen hallintomenettely eli valitus hallinto-oikeuteen ja siitä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen on oikaisuvaatimusmenettelyä hitaampaa ja kalliimpaa. Vuonna 2023 hallinto-oikeuksien keskimääräinen käsittelyaika oli 9,3 kuukautta ja työtuomioistuinten 8,5 kuukautta. Pitkäkestoinen prosessi voi johtaa asianosaisten kannalta epäedulliseen tilanteeseen ja päätöksen käymiseen tosiasiallisesti merkityksettömäksi. Esimerkiksi nuoren työnteko-oikeutta koskevan päätöksen viivästyessä työmahdollisuutta ei välttämättä enää ole, kun asia on saatu ratkaistuksi.

Vuonna 2014 toteutetun hallintolainsäädännön uudistuksen tavoitteena oli laajentaa oikaisuvaatimuksen käyttöalaa muutoksenhaun ensivaiheena muutoksenhaun kokonaiskeston lyhentämiseksi ja hallintotuomioistuinten toimintaedellytysten parantamiseksi (HE 230/2014 vp). Tarkoituksena on, että oikaisuvaatimus olisi mahdollisimman laajasti käytössä muutoksenhaun ensi vaiheena. Oikaisuvaatimusmenettelyn ulkopuolelle jäävät lähinnä asiat, joissa on asian laadun ja oikeusturvan kannalta tarpeen hakea muutosta valittamalla suoraan hallinto-oikeuteen. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi elinkeinoluvat, hallinnollisten pakkokeinojen täytäntönpäytäntö ja merkittäviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat asiat sekä asiat, joissa asiaa on selvitetty perusteellisesti jo ensi vaiheen hallintomenettelyssä tai joihin liittyy yleensä vaativaa oikeudellisesta harkintaa ja joissa asian saaminen viivätyksettä tuomioistuimen käsiteltäväksi on tärkeää. Oikaisuvaatimus soveltuu hyvin myös asioihin, joissa valitusvaiheessa esitetään usein asiaan vaikuttavaa lisäselvitystä sekä oikeudellisesti yksinkertaisiin asioihin ja asioihin, joista on jo vakiintunutta oikeuskäytäntöä. (HE 230/2014 vp, s. 42–43)

Työaikalain 39 §:n ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n soveltamiseen voi liittyä tulokinnanvaraisia tilanteita. Työneuvostossa oikaisuvaatimukset on käsitelty kolmikantaisessa kokoonpanossa, joka on taannut laajan työoikeudellisen asiantuntemuksen.

Aluehallintovirasto (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) myöntää työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetut poikkeusluvat määräämillään ehdoilla. Oikaisuvaatimuksen hyväksymiseen tai osittaiseen hyväksymiseen ja asian käsittelyn palauttamiseen aluehallintovirastolle on johtanut esimerkiksi se, että työneuvosto on arvioinut, ettei aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksessä asettama lupaehto ollut riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen (esim. dnrot 14–18/2022 ja 1–3/2023). Myös vuonna 2021 työneuvosto päätyi useammassa tapauksessa kumoamaan aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksestä lupaehtoon, jota se ei pitänyt riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena. Asiat palautettiin aluehallintoviraston käsiteltäviksi.

Vaikka poikkeuslupan myöntämiseen liittyvä oikeudellinen harkinta ja lupaehtojen määrittäminen ei välttämättä ole aina täysin yksinkertaista, on poikkeuslupa-asioista kertynyt työneuvoston pitkäaikaista lausuntokäytäntöä ja työsuojeluviranomaisen vakiintunutta valvontakäytäntöä. Poikkeuslupaharkinnassa sovellettavaksi tulee melko suppea sääntelykokonaisuus. Oikaisuvaatimusmenettelyssä muutoksenhakija voi esittää uutta selvitystä, jonka perusteella poikkeuslupa-asiaa päädytään toisenlaiseen ratkaisuun.

Oikaisuvaatimus päätösten valitusmenettelyn osalta vaihtoehtona on siirtyä tavanomaiseen hallintoprosessiin tai säilyttää oikaisuvaatimuksia koskevien valitusten käsittely työtuomioistuimessa.

Työtuomioistuimessa prosessi on tyypillisesti hallintotuomioistuinmenettelyä lyhytkestoisempi. Työtuomioistuin käsittelee jo nykyisin työneuvoston oikaisuvaatimus päätöksestä tehdyt valitukset. Hallintotuomioistuimessa kyse olisi täysin uudeltaisesta asiaryhmästä. Työtuomioistuin käsittelee valitusasiat kolmikantaisessa kokoonpanossa, johon kuuluu yksi asiantuntijajäsen työnantaja- ja työntekijäpuolelta. Työoikeudellista osaamista voidaan pitää seikkana, joka perustelisi työtuomioistuimen säilyttämistä muutoksenhakutuomioistuimena. Toisaalta lakivaliokunta on huomauttanut jo vuoden 2004 lainsäädäntömuutoksen yhteydessä, että työoikeudellinen erityisasiantuntemus on turvattavissa erilaisin ratkaisuin myös hallintotuomioistuimissa (LaVL 2/2004 vp - HE 142/2003 vp). Vuosina 2010–2025 työtuomioistuin on käsitellyt keskimäärin kaksi työneuvoston oikaisuvaatimus päätöstä koskevaa valitusasiaa vuosittain. Valitusten vähäinen määrä ja poikkeuslupa-asioiden soveltamiskäytännön yhtenäisyyden säilyttäminen puoltaisi valitusten keskittämistä työtuomioistuimeen. Työtuomioistuimella on valtakunnallinen toimivalta, hallintotuomioistuimilla puolestaan alueellinen.

Tuomioistuinmenettely muutoksenhaun ensiasteena voisi muodostua muutoksenhakijalle tarpeettoman raskaaksi ja pitkäkestoiseksi ottaen huomioon poikkeuslupapäätöksen kiireellinen tarve. Oikaisuvaatimusmenettelyn tulisi olla muutoksenhaun ensivaiheena käytössä mahdollisimman laajasti, jotta tuomioistuinten tarpeetonta kuormittamista vältetään.

Yhteen veto – muutoksenhakukeinot Lupa- ja valvontaviraston (31.12.2025 asti aluehallintovirasto) poikkeuslupapäätökseen:

1. Oikaisuvaatimus LVV – valitus HAO – KHO
2. Oikaisuvaatimus LVV – valitus TT
3. Valitus suoraan HAO – KHO
4. Valitus suoraan TT – ei muutoksenhakumahdollisuutta

2.2.4 Johtopäätökset muutoksenhausta

Työneuvoston mahdollisen lakkauttamisen myötä on ratkaistava, kuinka poikkeuslupapäätösten muutoksenhaku järjestetään. Kaksivaiheinen muutoksenhakumenettely on perusteltu muutoksenhakijan oikeusturvan kannalta. Hallintomenettelyn pääsäännön mukainen ratkaisumalli on, että oikaisuvaatimuksen ratkaisisi poikkeuslupapäätöksen tehnyt Lupa- ja valvontavirasto. Asian ensivaiheessa ratkaissut viranomaisen tuntee asian, mikä nopeuttaa muutoksenhakua. Valitusasioiden keskittämistä työtuomioistuimeen on perusteltua jatkaa, kun otetaan huomioon poikkeuslupa-asioiden käsittelyn edellyttämä kiireellisyys, hallintotuomioistuinten kuormittamisen välttäminen sekä työoikeudellisen asiantuntemuksen ja valituskäytännön yhtenäisyyden takaaminen. Valitusten käsittelyä työtuomioistuimessa puoltaa myös niiden vähäinen määrä (keskimäärin kaksi valitusta vuosittain).

Valtion aluehallintouudistuksessa esitetään perustettavaksi uusi valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirastosta, jonne keskitetään muun muassa aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueiden tehtävät. Uusi valtakunnallinen virasto aloittaa toimintansa 1.1.2026 alkaen. Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen (HE 13/2025 vp) sisältyvät lakiehdotukset 18.6.2025 (EV 74/2025 vp). Jatkossa työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun poikkeuslupapäätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto. Aluehallintouudistuksen tullessa voimaan työneuvoston oikaisuvaatimustehtävät siirrettäisiin uudelle Lupa- ja valvontavirastolle.

2.2.5 Muut muutostarpeet

Koska työneuvostolaki kumottaisiin, sen 10 §:n säännökset poikkeuslupa-asian käsittelystä aluehallintovirastossa olisi siirrettävä toiseen lakiin. Sopivat sääntelypaikat olisivat työaikalaki ja nuorista työntekijöistä annettu laki, joissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston (31.12.2025 asti aluehallintoviraston) oikeudesta poikkeuslupan myöntämiseen.

2.3 Kansainväliset velvoitteet

Suomea sitovat kansainväliset sopimukset eivät sisällä velvoitteita työneuvoston perustamiseksi tai säilyttämiseksi. Muutoksenhakukeinoja koskevien ehdotusten osalta merkityksellinen on etenkin Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS, SopS 19/1990) 6 artiklan 1 kohta, jonka mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetuissa poikkeuslupapäätöksissä on kyse työsuhteen osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevasta päätöksestä, jotka lähtökohtaisesti kuuluvat 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Oikaisuvaatimusmenettely on hallintoasian käsittelyä, jossa EIS 6 artiklan 1 kohdan merkitys on ollut lainkäyttöä selvästi rajoitetumpi. Käytännössä EIS 6 artiklan 1 kohdan soveltaminen edellyttää oikeusriidan olemassaoloa sekä pääsääntöisesti yksityisoikeudellista oikeussuhdetta tai oikeutta (Hallintolaki-verkkojulkaisu, s. 55–56). Lähtökohtaisesti asianosaisella tulee olla oikeus saada asiansa vireille 6 artiklan 1 kohdan mukaisessa tuomioistuimessa, jos hallintoviranomainen on ensi asteen tehnyt päätöksen yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista (*Golder v. Yhdistynyt kuningaskunta* (1975), kohta 36). Pelkkä mahdollinen mahdollisuus kanteen nostamiseen ei ole riittävä 6 artiklan velvoitteiden täyttämiseksi, vaan tuomioistuimeen pääsyn pitää turvata asianosaisille tehokkaat ja tosiasialliset keinot ajaa asiaansa.

Tuomioistuimen ja sen yksittäisiä asioita käsittelevän kokoonpanon tulee täyttää riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset. Puolueettomuudella tarkoitetaan tuomioistuimen ja sen jäsenten vapautta oikeudenkäynnin puolueettomuuden vaarantavista sidonnaisuuksista. Riippumattomuudella viitataan organisatorisiin seikkoihin, kuten riippumattomuuteen suhteessa toimeenpanovaltaan tai lainsäätäjään (*Langborger* 1989, kohta 32). Intressitahojen edustus, kuten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajien mukanaolo työtuomioistuimen ratkaisukokoonpanossa ei sellaisenaan vaaranna EIS 6 artiklan 1 kohdassa edellytettyä puolueettomuutta (*Kurt Kellermann v. Ruotsi* (2004), kohdat 57–59 ja 62–69). Työtuomioistuimessa oikaisuvaatimuksista tehdyt valitukset käsitellään oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 8 §:n 3 momentin mukaisessa erityisessä kokoonpanossa, jossa on puheenjohtajan lisäksi yksi jäsen työntekijä- ja työnantajapuolelta sekä kaksi asiantuntijajäsentä, jotka eivät edusta työnantaja- tai työntekijäpuolta.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohta velvoittaa sopimusvaltioita myös siihen, että oikeudenkäynti tapahtuu kohtuullisen ajan kuluessa. Jos tuomioistuinkäsittely edellyttää esimerkiksi hallintoviranomaisessa tapahtuvaa oikaisuvaatimusmenettelyä, huomioidaan myös asian käsittelyyn hallintoviranomaisessa kulunut aika (*König* 1978, kohta 98). Ehdotuksen mukaan muutoksenhaku olisi kaksivaiheinen käsittäen oikaisuvaatimusmenettelyn Lupa- ja valvontavirastossa ja oikaisuvaatimuksesta tehdyn valituksen ratkaisun työtuomioistuimessa. Hallintolain 49 e §:n mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä. Tyypillisesti työtuomioistuinprosessi on hallinto-oikeuskäsittelyä nopeampaa ja turvaa siten tehokkaammin oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa.

Myös Yhdistyneiden kansakuntien kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (*KP-sopimus*, SopS 8/1976) 14 artiklan 1 kohta sisältää määräyksiä oikeudesta saada asiansa riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3 Tavoitteet

Esityksellä tavoitellaan kustannussäästöjä, jotka vahvistavat julkista taloutta pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan työneuvoston lakkauttamista ja siihen liittyviä lainsäädäntömuutoksia. Työneuvoston lausuntotehtävät ehdotetaan lakkautettaviksi.

Työaikalain 39 §:ään ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ään liittyvät oikaisuvaatimustehtävät ehdotetaan siirrettäväksi 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle (HE 13/2025 vp - EV 74/2025 vp). Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatuspäätöksestä olisi valitusmahdollisuus työtuomioistuimelle.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotettavalla työneuvoston lakkauttamisella on vaikutuksia julkiseen talouteen.

4.2.1.2 Valtionhallinto

Työneuvoston toimintamenot ovat vuositasolla noin 200 000 euroa.

Työneuvoston kulurakenne 2024–2025:

- Palkkiokulut noin 30.000 € /vuosi. Työneuvoston puheenjohtajalle ja jäsenille maksettavat kuukausi- ja kokouspalkkiot olivat 30.223 € vuonna 2024.
- Palkkakulut työnantajamaksuineen noin 150.000 €/vuosi (Työneuvoston lakimiessihtööri sekä yhteistoiminta-asiamiehen kanssa jaetut juristi- ja assistenttiresurssit 0,5)
- Kulutusmenot noin 10.000 € / vuosi (diaarijärjestelmä, matkat ym.)
- Tilavuokra, siivous ym. kiinteistökulut noin 8.000 €/ vuosi
- Yhteensä noin 200.000 € /vuosi

Työneuvoston lakkauttaminen johtaisi noin 200 000 euron säästöön työ- ja elinkeinoministeriön toimintamomentilla 32.01.01. Esityksessä ehdotetaan, että työneuvoston oikaisuvaatimus-tehtävät siirtyisivät 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastolle. Oikaisuvaatimuksia on ollut vuosittain työneuvostossa varsin vähäinen määrä. Tästä syystä arvioidaan, että oikaisuvaatimusten käsittelystä aiheutuvat kustannukset voidaan kattaa viraston toimintamenoista. Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvän työsuojelun toimialan henkilöstömenot rahoitetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön pääluokan momentilta 33.02.07.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Työneuvoston lakkauttamisella olisi vaikutuksia työneuvoston henkilöstöön. Työneuvostossa toimii päätoiminen sihteeri sekä lakimies, joka on ollut myös yhteistoiminta-asiamiehen toimiston käytettävissä. Työneuvostolla on myös yhteistoiminta-asiamiehen kanssa jaettu assistenttiresurssi. Henkilöstön kanssa olisi käytävä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut.

Työneuvoston kokoonpanoon kuuluvat sivutoimiset jäsenet (9 hlö) ja heidän varajäsenensä (16 hlö), joiden tehtävät lakkaisivat.

Esityksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto hoitaisi jatkossa myös työlainsäädännön poikkeuslupapäätösten oikaisuvaatimusmenettelyn. Oikaisuvaatimusasioiden määrä pysyy olettavasti jatkossakin varsin vähäisenä eikä ehdotuksella siten ole merkittäviä vaikutuksia Lupa- ja valvontaviraston tehtävien hoitamiseen.

Työneuvoston lakkauttamisen myötä erältä viranomaisilta poistuisi mahdollisuus pyytää työneuvoston lausuntoa työlainsäädännön soveltamisesta. Tämä voi vähäisissä määrin lisätä työsuojeluviranomaisen työtaakkaa oikeudellisessa arvioinnissa etenkin uutta lainsäädäntöä sovellettaessa. Viranomaiset (työsuojeluviranomainen, yhteistoiminta-asiamies, tuomioistuimet) ovat kuitenkin pyytäneet lausuntoja työneuvostolla viime vuosina verrattain harvoin.

4.2.3 Vaikutukset työelämään ja oikeusturvaan

Työmarkkinoiden toiminnan näkökulmasta työneuvosto on ollut toimielin, jossa on voitu pyrkiä kolmikantaiseen yhteisymmärrykseen työläinsäädännön tulkintaan ja soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä. Työneuvoston asiantuntemusta on hyödynnetty työläinsäädännön tulkinta- ja soveltamiskäytännön kehittämiseen työelämän murrostilanteissa. Viimeaikaisesta lausuntokäytännöstä esimerkkeinä voidaan mainita työsuojeluviranomaisen pyynnöstä annetut lausunnot (TN 1481-20 ja TN 1482-20) työaikalain soveltamisesta ruokalähettiläisiin työhön. Lausunnoissa ei tosin päästy työsuhteen tunnusmerkkien täyttymisestä yksimielisyyteen. Korkein hallinto-oikeus päätyi ratkaisussaan KHO 2025:41 työsuhteen tunnusmerkkien täyttymisen osalta vastaavalle kannalle kuin työneuvoston enemmistö, mutta arvioi eri tavalla työaika-autonomian olemassaoloa.

Työneuvoston lakkauttamisen jälkeen Suomessa ei olisi viranomaista, joka antaisi lausuntoja työläinsäädännön tulkinnasta ja soveltamisesta yksittäistapauksissa. Työneuvoston lausunnon on saanut nopeammin kuin ratkaisun tuomioistuimessa eikä prosessiin liity kuluvastuuta. Työneuvoston lausunnot eivät ole oikeudellisesti sitovia, mutta tosiasiallisesti niillä on ollut ohjaava vaikutus työläinsäädännön tulkinta- ja soveltamiskäytäntöön.

Viime vuosina lausuntoja ovat pyytäneet etenkin palkansaajajärjestöt. Työneuvoston lausuntoja on hyödynnetty myös työsuojeluviranomaisen valvontatehtävissä etenkin uuteen lainsäädäntöön liittyvissä tulkintatilanteissa.

Työneuvoston lausuntomenettelyä voidaan pitää eräänlaisena matalan kynnyksen oikeussuojakeinona, vaikka työneuvosto ei ratkaise työsuhteen osapuolten välisiä riita-asioita. Työneuvoston lakkauttaminen voi vähäisissä määrin lisätä tuomioistuimiin päätyvien riita-asioden määrää ja heikentää työläinsäädännön soveltamiskäytännön yhtenäisyyttä. Asianosaisille tämä voi merkitä lisäkustannuksia ja riitaisuuksien pitkittymistä. Toisaalta työneuvoston toimivalta lausuntojen antamiseen on rajautunut vain tiettyyn työelämän lainsäädäntöön. Lausunnon pyytämiseen on oikeus vain rajatulla joukolla eikä esimerkiksi yksittäisillä työntekijöillä tai työnantajilla ole tähän mahdollisuutta. Prosessikynnyksen korkeuden johdosta voidaan olettaa, ettei vähämerkityksisempiä kysymyksiä, joista työneuvoston lausuntoa olisi mahdollisesti pyydetty, viettäisi jatkossakaan tuomioistuimeen. Tuomioistuimessa ei ylipäätensä voi laittaa vireille vahvistuskannetta pelkästä abstraktista laintulkintakysymyksestä, jollaisesta työneuvosto on voinut antaa lausunnon. Lausuntotehtävien lakkauttaminen voi etenkin tällaisissa kysymyksissä vaikuttaa kielteisesti oikeussuojan toteutumiseen. Työneuvoston vuosittain antamien lausuntojen määrä on kuitenkin viime vuosina ollut verrattain vähäinen. Viimeisen kymmenen vuoden aikana työneuvosto on antanut keskimäärin noin neljä lausuntoa vuodessa.

Oikaisuvaatimussasioissa työneuvoston kolmikantainen kokoonpano on mahdollistanut poikkeuslupapäätösten perusteellisen ja eri näkökulmat huomioivan laajan oikeudellisen harkinnan. Tavanomaisessa oikaisuvaatimusmenettelyssä asiaa ei välttämättä ole mahdollista tarkastella yhtä laaja-alaisesti. Tämä voi vähäisissä määrin lisätä työtuomioistuimeen päätyvien valitusten määrää.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esitystä valmistelevassa työryhmässä on palkansaajapuolelta nostettu esiin myös vaihtoehto siitä, että työneuvostoa ei lakkautettaisi. Tällöin tarvittavat kustannussäästöt olisi tehtävä työ- ja elinkeinoministeriön muista toimintamenoista. Lausuntotehtävien säilyttämistä ei arvioida perustelluksi etenäkään siitä syystä, että lausuntopyyntöjä on edeltävien vuosien aikana tehty hyvin vähäisissä määrin. Työneuvoston kolmikantaisen lausuntomenettelyn johdosta lausuntotehtävät eivät muutoinkaan sovi luontevasti minkään muun nykyisen viranomaisen tehtäväkenttään. Lausuntomenettelyn merkitystä niin sanottuna matalan kynnyksen oikeussuojakeinona heikentää se, etteivät lausunnot ole oikeudellisesti sitovia eikä yksittäinen työntekijä tai työnantaja voi pyytää lausuntoa. Työneuvosto ei myöskään ratkaise työsuhteen osapuolten välisiä riita-asioita.

Myös työneuvoston vuosittain käsittelemien oikaisuvaatimusten määrä on ollut vähäinen ja siksi oikaisuvaatimustehtävien säilyttäminen työneuvostolla ei ole tarkoituksenmukaista. Oikaisuvaatimusmenettely on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaammin poikkeuslupapäätökset ratkaisevassa Lupa- ja valvontavirastossa. Esityksessä ehdotettavan oikaisuvaatimusmenettelyn etuna on se, että päätöksen tehnyt viranomainen tuntee asian sisällön eikä asian käsittelyä tarvitse aloittaa alusta. Muutoksenhakijan näkökulmasta tämä voi nopeuttaa oikaisuvaatimuksen ratkaisua.

Muutoksenhaun vaihtoehtoisia ratkaisumalleja on käsitelty tarkemmin edellä luvuissa 2.2.2–2.2.4.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsi

Työneuvostoa perustettaessa esikuvana on ollut Ruotsin vastaava toimielin (HE 22/1946 vp, s. 1). Ruotsin työministeriöstä saatujen tietojen mukaan Ruotsissa ei enää nykyisin ole Suomen työneuvostoa vastaavaa kolmikantaista toimielintä, joka antaisi lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta.

6 Lausuntopalaute

[Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.]

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista

1 §. Pykälässä säädettäisiin, että ehdotettavalla lailla kumotaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettu laki (400/2004).

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi voimaantulosäännös. Pykälän 2–4 momenttiin ehdotetaan siirtymäsäännöksiä. Työneuvostossa ehdotettavan lain voimaan tullessa vireillä olevat lausuntoasiat raukeaisivat ja vireillä olevat oikaisuvaatimukset siirtyisivät Lupa- ja valvontavirastolle lain tullessa voimaan. Työtuomioistuimessa ehdotettavan lain voimaan tullessa vireillä olevat valitusasiat käsiteltäisiin loppuun noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.2 Työaikalaki

39 §. Poikkeuslupa. Pykälän 1 momentin johdantokappaletta täsmennettäisiin työneuvostolain 9 §:n kumoamisesta johtuen teknisluonteisesti maininnalla siitä, että poikkeusluvan voisi myöntää hakemuksesta. Kyse ei ole sisällöllisestä muutoksesta.

39 a §. Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa. Uuteen pykälään sisällytettäisiin pääasiallisesti sellaisenaan kumottavan työneuvostolain 10 §:n sääntely poikkeuslupa-asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa. Sääntelyn pykäläviittauksiin tehtäisiin tarvittavat muutokset.

39 b §. Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen. Lain 39 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupapäätökseen saisi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksen tekemisestä säädetään hallintolaissa (434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeutuista, saisivat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitettut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua. Tällaisilla työntekijöillä tai heidän edustajillaan on nykyisinkin oikeus tehdä poikkeuslupapäätöksestä oikaisuvaatimus.

39 c §. Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen. Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan oikaisuvaatimuspäätökseen haettaisiin muutosta työtuomioistuimelta. Valitus olisi tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuspäätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhakuoikeus olisi oikaisuvaatimuksen tekijällä, niillä 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua sekä sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa. Muutoin valituksen tekemiseen sovellettaisiin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään. Lain 3 luvussa säädetään muun muassa valituksen sisällöstä ja liitteistä.

46 §. Työneuvoston lausunto. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 46 § työneuvoston lausunnosta kumottaisiin.

7.3 Laki nuorista työntekijöistä

14 §. Työneuvoston lausunto. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 14 § työneuvoston lausunnosta kumottaisiin.

15 §. Poikkeusluvat. Pykälän 1 momentin johdantokappaletta täsmennettäisiin työneuvostolain 9 §:n kumoamisesta johtuen teknisluonteisesti maininnalla siitä, että poikkeusluvan voisi myöntää hakemuksesta. Kyse ei ole sisällöllisestä muutoksesta.

15 a §. Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa. Uuteen pykälään sisällytettäisiin pääasiallisesti sellaisenaan kumottavan työneuvostolain 10 §:n sääntely poikkeuslupa-asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa. Sääntelyn pykäläviittauksiin tehtäisiin tarvittavat muutokset.

15 b §. Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen. Lain 15 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupapäätökseen saisi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksen tekemisestä säädetään hallintolaissa

(434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeuteista, saisivat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua. Tällaisilla työntekijöillä tai heidän edustajillaan on nykyisinkin oikeus tehdä poikkeuslupapäätöksestä oikaisuvaatimus.

15 c §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen.* Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan oikaisuvaatimuspäätökseen haettaisiin muutosta työtuomioistuimelta. Valitus olisi tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuspäätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhakuoikeus olisi oikaisuvaatimuksen tekijällä, niillä 15 a §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua sekä sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa. Muutoin valituksen tekemiseen sovellettaisiin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään. Lain 3 luvussa säädetään muun muassa valituksen sisälöstä ja liitteistä.

7.4 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

44 §. *Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen.* Pykälän 4 momentin pykäläviittauksiin tehtäisiin työneuvostolain kumoamista johtuvat muutokset.

7.5 Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa

1 §. Pykälän 3 momentin viittaus kumottavaan lakiin työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista korvattaisiin viittauksella työaikalain 39 §:ään ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ään.

7.6 Yhteistoimintalaki

1 §. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 42 § työneuvoston lausunnosta kumottaisiin.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

7.7 Työturvallisuuslaki

1 §. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 64 § työneuvoston lausunnoista kumottaisiin.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

7.8 Vuosilomalaki

1 §. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 36 § työneuvoston lausunnosta kumottaisiin.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

7.9 Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä

1 §. Työneuvostolain kumoamisen johdosta lain 36 § työneuvoston lausunnosta kumottaisiin.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

7.10 Yhteistoiminta-asiamiehestä annettu laki

1 §. Työneuvostolain kumoamisen johdosta yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain (216/2020) 2 §:n 5 kohta työneuvoston lausunnon pyytämisestä ehdotetaan kumottavaksi.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kumottavaksi ehdotetun työneuvostolain 19 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus työneuvostosta (431/2004) kumoutuksi esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen tullessa voimaan.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2026. Esityksen 1.–3. lakiehdotukseen sisältyvät voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Työneuvostossa 1. lakiehdotuksen voimaan tullessa vireillä olevat lausuntoasiat raukeaisivat. Kustannussäästöjen toteuttamiseksi työneuvoston mahdollinen lakkauttaminen tulisi voimaan 1.1.2026 alkaen eikä työneuvoston lausuntotehtäviä ole tarkoitus siirtää muille viranomaiselle. Esityksessä ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaan lain voimaan tullessa työneuvostossa vireillä olevat oikaisuvaatimukset käsittelee loppuun Lupa- ja valvontavirasto.

10 Suhde muihin esityksiin

10.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy vuoden 2026 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksessä ehdotetaan lakkautettavaksi työneuvosto, joka on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen. Työneuvoston kustannukset on katettu työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoista. Työneuvoston lakkauttaminen johtaa noin 200 000 euron säästöön työ- ja elinkeinoministeriön toimintamomentilla 32.01.01.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Työneuvoston perustamisen taustalla on ollut pyrkimys työntekijöiden suojelun edistämiseen. Ehdotus liittyy välillisesti perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädettyyn julkisen vallan velvoitukseen huolehtia työvoiman suojelusta. Säännös sisältää julkisen vallan yleisen toimintavelvoitteen, johon kuuluu työsuojelu sanan laajassa merkityksessä. Säännöksellä on merkitystä ennen kaikkea työsuojelussa ja siihen liittyvässä toiminnassa. Työntekijän suojelun käsite kattaa vaaroilta ja terveysriskeiltä suojelun ohella muun muassa suojelun kohtuuttomilta työehdoilta, työpaikan epäoikeudenmukaiselta menetykseltä ja epäoikeudenmukaiselta kohtelulta. Työneuvosto on voinut antaa suositusluonteisia lausuntoja eräistä työelämän säädöksistä. Yksittäisellä työntekijällä ei ole ollut mahdollisuutta lausunnon pyytämiseen.

Jos työneuvosto lakkautetaan, työlaainsäädännön tulkinnasta ja soveltamisesta ei olisi enää mahdollista saada kolmikantaisen viranomaisen lausuntoa. Viime vuosina työneuvosto on antanut

lausuntoja verrattain vähän. Perustuslain 18 §:n 1 momentista johtuva velvoite työvoiman suojeluun toteutuu käytännössä työsuojeluviranomaisen valvontatoimin. Suomea sitovat kansainväliset sopimukset eivät edellytä työneuvoston kaltaisen toimielimen perustamista tai sen toiminnan jatkamista.

Esitys sisältää muutoksenhakumenettelyä koskevia ehdotuksia, joita on arvioitava perustuslain 21 §:n ja oikeusturvaa koskevien kansainvälisten sitoumusten näkökulmasta. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen poikkeuslupapäätösten muutoksenhaku poikkeaa normaalista hallintomenettelystä. Poikkeuslupapäätöksistä on voinut vaatia oikaisua työneuvostolta. Työneuvoston oikaisuvaatimuspäätöksestä on puolestaan voinut valittaa työtuomioistuimelle. Esityksessä ehdotetaan, että oikaisuvaatimuksen ratkaisisi jatkossa poikkeuslupapäätöksen tehnyt Lupa- ja valvontavirasto. Ehdotus vastaa hallintolain 49 d §:n mukaista lähtökohtaa. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että oikaisuvaatimusmenettelyä ei ole syytä säilyttää tai ottaa käyttöön silloin, jos oikaisuvaatimusvaihe tarpeettomasti pidentää asian käsittelyn kokonaiskestoa. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun oikaisua olisi vaadittava päätöksen tehneeltä viranomaiselta itseltään, ja saadun kokemuksen tai odotettavissa olevan käytännön mukaan päätöksiin ei juuri koskaan tehdä oikaisua (PeVL 55/2014 vp). Oikaisuvaatimusmenettelyn riskinä voi olla, ettei hallintoviranomainen ensi vaiheessa perustele päätöstään riittävästi, jos käytössä on oikaisuvaatimusmenettely. Tähän liittyen perustuslakivaliokunta on painottanut, ettei oikaisuvaatimusmenettelyn käyttö saa käytännössä johtaa perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun oikeuden saada perusteltu päätös ja hallintolain perusteluvelvollisuutta koskevien säännösten kannalta kielteiseen kehitykseen hallintoviranomaisissa.

Poikkeuslupapäätöksiin liittyy oikeudellista harkintaa ja toisinaan myös tulkinnanvaraisia kysymyksiä. Toisaalta sovellettavaksi tuleva sääntelykokonaisuus on melko suppea ja poikkeuslupa-asioista on kertynyt kattavasti työneuvoston ja työsuojeluviranomaisen ratkaisukäytäntöä. Oikaisuvaatimusmenettelyssä muutoksenhakija voi esittää uutta selvitystä, jonka perusteella poikkeuslupa-asia voidaan päätyä toisenlaiseen ratkaisuun. Oikaisuvaatimusmenettelyn ei siten arvioida tarpeettomasti pidentävän valitusprosessia. Sen sijaan suora tuomioistuinmenettely voisi muodostua muutoksenhakijalle tarpeettoman raskaaksi ja pitkäkestoiseksi ottaen huomioon poikkeuslupapäätöksen kiireellinen tarve.

Esityksellä säilytettäisiin normaalista hallintoprosessista poikkeava muutoksenhakumenettely. Oikaisuvaatimuspäätöksestä voisi nykykäytäntöä vastaavasti valittaa työtuomioistuimelle.

Hallintolainkäytössä muutoksenhakuoikeus on perustuslain mukainen pääsääntö, josta on toisaalta mahdollista säätää lailla vähäisiä poikkeuksia, kuten valituslupan edellyttäminen (ks. esim. PeVL 33/2012 vp). Työtuomioistuimen ratkaisut ovat lopullisia eikä niihin saa hakea muutosta.

Hallintoprosessi hallintotuomioistuimissa on lähtökohtaisesti kaksivaiheinen. Valitusoikeus hallintotuomioistuimen päätöksestä korkeimmalle hallinto-oikeudelle ei kuitenkaan ole ehdoton, vaan edellyttää valituslupaa. Valituslupan myöntämisen perusteista säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa keskeinen

valituslupaperuste on ennakkopäätösperuste. Poikkeuslupa-asioissa muutoksenhakutarve liittyy ennenminkin oikeusturvan takaamiseen kuin oikeuskäytännön ohjaamiseen. Siten on käytännössä epätodennäköistä, että poikkeuslupa-asiaassa myönnettäisiin valituslupa ennakkopäätösperusteella. Toinen valitusluvan myöntämisperuste on asiassa tapahtuva ilmeinen virhe. Työtuomioistuimen tuomioiden lopullisuudesta huolimatta muutoksenhakijan käytettävissä ovat oikeudenkäymiskaaren 31 luvun ylimääräiset muutoksenhakukeinot korkeimmassa oikeudessa eli tuomion purkaminen tai kantelu. Korkeimman hallinto-oikeuden valituslupaperusteena voi tosin tulla kyseeseen muukin ilmeinen virhe kuin sellainen, jonka perusteella päätös voidaan purkaa ylimääräisessä muutoksenhaussa.

Kolmanneksi valituslupa voidaan myöntää, jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy. Lain esitöiden mukaan tällainen syy voi olla esimerkiksi asian taloudellinen tai muu erityisen suuri merkitys valittajan oikeusturvan tai yleisen edun kannalta (HE 29/2018 vp). Kun otetaan huomioon ehdotettu kaksivaiheinen muutoksenhakumenettely ja poikkeuslupa-asioiden luonne, mahdollisuus painavan syyn kriteerin täyttymiseen poikkeuslupa-asiaassa on käytännössä teoreettinen.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohta ja KP-sopimuksen 14 artiklan 1 kohta sisältävät määräyksiä oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa. EIS 6 artiklan 1 kohta ei edellytä muutoksenhakuoikeuden turvaamista toiseen oikeusasteeseen (ks. PeVL 4/2010 vp, s. 3/II, PeVL 35/2002 vp, s. 2/II). Ehdotuksen suhdetta Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin on arvioitu edellä luvussa 2.3.

Muutoksenhakijan oikeusturvan takaisi kaksivaiheisen muutoksenhaun eli oikaisuvaatimus- ja työtuomioistuinmenettelyn säilyttäminen. Kokonaisuutena arvioiden työtuomioistuimen tuomioiden lopullisuus poikkeuslupa-asioissa ei muodostu ongelmaksi perustuslain 21 §:n eikä Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden näkökulmasta. Sen sijaan työtuomioistuimen säilyttämiselle valitustuomioistuimena on osoitettavissa useita painavia syitä. Muutoksenhakua työtuomioistuimessa puoltavat poikkeuslupa-asioiden käsittelyn edellyttämä kiireellisyys, työtuomioistuimen erityinen työoikeudellinen asiantuntemus ja hallinto-oikeuksien kuormittamisen välttäminen. Työtuomioistuinmenettely säilyttäisi valitusasioiden ratkaisukäytännön yhtenäisyyden ja on tyypillisesti hallintotuomioistuinprosessia nopeampaa. Lakivaliokunta on katsonut valitusasioiden keskittämisen työtuomioistuimeen perustelluksi valitusasioiden vähäisen määrän vuoksi (LaVL 2/2004 vp). Työneuvoston oikaisuvaatimuksesta tehtyjä valituksia on tullut edeltävän kymmenen vuoden aikana vireille työtuomioistuimessa keskimäärin kaksi kertaa vuodessa eli valitusasioiden määrä on säilynyt erittäin vähäisenä. Työtuomioistuin ratkaisee oikaisuvaatimuspäätöksistä tehdyt valitukset oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 8 §:n 3 momentin mukaisessa erityisessä kokoonpanossa, joka turvaa käsittelyn puolueettomuuden.

Sääntelyn arvioidaan täyttävän perustuslain 21 §:stä ja Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista johtuvat oikeusturvajärjestelyjen riittävyttä koskevat vaatimukset.

Edellä mainituilla perusteluilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettu laki (400/2004).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Työneuvostossa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat lausuntoasiat raukeavat tämän lain tullessa voimaan.

Työneuvostossa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat oikaisuvaatimukset siirtyvät Lupa- ja valvontavirastolle tämän lain tullessa voimaan.

Työtuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valitusasiat käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

työaikalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työaikalain (872/2019) 46 §,

muutetaan 39 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , ja

lisätään lakiin uusi 39 a – 39 c § seuraavasti:

39 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla hakemuksesta myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona

työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaika myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksista tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

39 a §

Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 39 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeuslupan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

39 b §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Lain 39 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupapäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksista säädetään hallintolaissa (434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeutetuista, saavat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua.

39 c §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta työtuomioistuimelta. Valitus on tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimus päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saavat hakea muutosta valittamalla:

1) oikaisuvaatimuksen tekijä;

2) ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua;

3) se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa.

Muutoin valituksen tekemiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tämän lain mukaisesti loppuun oikaisuvaatimukset, jotka olivat vireillä työneuvostossa työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta annetun lain (/) tullessa voimaan.

3.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/2013) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 859/1996,

muutetaan 15 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , ja

lisätään lakiin uusi 15 a – 15 c § seuraavasti:

15 §

Poikkeusluvut

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla hakemuksesta sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

15 a §

Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 15 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle

luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeuslupan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

15 b §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Lain 39 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupapäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksista säädetään hallintolaissa (434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeutetuista, saavat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua.

15 c §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta työtuomioistuimelta. Valitus on tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimus päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saavat hakea muutosta valittamalla:

- 1) oikaisuvaatimuksen tekijä;
- 2) ne 15 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua;
- 3) se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa.

Muutoin valituksen tekemiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tämän lain mukaisesti loppuun oikaisuvaatimukset, jotka olivat vireillä työneuvostossa työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta annetun lain (/) tullessa voimaan.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 44 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen, joka koskee työaikalain (872/2019) 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainituissa laeissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 402/2004, seuraavasti:

1 §

Työtuomioistuin käsittelee ja ratkaisee myös työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta annetun lain (56/2001) 9 §:ssä tarkoitetun valituksen työehtosopimuksen yleissitovuudesta sekä työaikalain (872/2019) 39 c §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/2013) 15 c §:ssä tarkoitetun valituksen Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

yhteistoimintalain 42 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan yhteistoimintalain ^{1 §} (1333/2021) 42 §.

Tämä laki tulee voimaan ^{2 §} päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

työturvallisuuslain 64 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan työturvallisuuslain ^{1 §} (738/2002) 64 §.

Tämä laki tulee voimaan ^{2 §} päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

vuosilomalain 36 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan vuosilomalain ^{1 §} (162/2005) 36 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä 2 §
kuuta 20 .

9.

Laki

yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain 6 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä
annetun lain (335/2007) 6 §.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain 2 §:n 5 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain (216/2020) 2 §:n 5 kohta, sel-
laisena kuin se on laissa 1335/2021.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Työministeri Matias Marttinen

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

työaikalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työaikalain (872/2019) 46 §,
muutetaan 39 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , ja
lisätään lakiin uusi 39 a – 39 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Poikkeuslupa

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla *hakemuksesta* myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

39 a §

Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 39 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimukslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimukslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeuslupan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

39 b §***Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen***

Lain 39 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupa-päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeutetuista, saavat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua.

39 c §***Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen***

Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta työtuomioistuimelta. Valitus on tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuspäätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saavat hakea muutosta valittamalla:

- 1) oikaisuvaatimuksen tekijä;
- 2) ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua;
- 3) se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa.

Muutoin valituksen tekemiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Työneuvoston lausunto

Työneuvoston lausunto

Työneuvosto antaa lausuntoja tämän lain soveltamisesta ja tulkinnasta siten kuin työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (400/2004) säädetään. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tämän lain mukaisesti loppuun oikaisuvaatimukset, jotka olivat vireillä työneuvostossa työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta annetun lain (/) tullessa voimaan.

3.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/2013) 14 §,
muutetaan 15 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , ja
lisätään lakiin uusi 15 a – 15 c §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Työneuvoston lausunto

Työneuvoston lausunto

Työneuvoston tulee antaa lausuntoja tämän lain soveltamisesta ja tulkinnasta siten kuin työneuvostosta ja työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (608/46) säädetään. (kumotaan)

15 §

15 §

Poikkeusluvut

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Poikkeusluvut

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla *hakemuksesta* sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

15 a §***Poikkeuslupan käsittely Lupa- ja valvontavirastossa***

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 15 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeuslupan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen

jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

15 b §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiaassa antamaan päätökseen

Lain 39 §:ssä tarkoitettuun poikkeuslupapäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemiseen oikeutetuista, saavat oikaisua vaatia ne 39 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua.

15 c §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta työtuomioistuimelta. Valitus on tehtävä kirjallisesti työtuomioistuimelle 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimus päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saavat hakea muutosta valittamalla:

- 1) oikaisuvaatimuksen tekijä;
- 2) ne 15 a §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiaassa tekemää ratkaisua;
- 3) se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antama päätös välittömästi vaikuttaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muutoin valituksen tekemiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 3 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tämän lain mukaisesti loppuun oikaisuvaatimukset, jotka olivat työneuvostossa vireillä työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta annetun lain (/) tullessa voimaan.

4.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 44 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

Muutoksenhausta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen, joka koskee työaikalain (872/2019) 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainituissa laeissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

5.

Laki

oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 402/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Työtuomioistuin käsittelee ja ratkaisee myös työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta annetun lain (56/2001) 9 §:ssä tarkoitetun valituksen työehtosopimuksen yleissitovuudesta ja työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 13 §:ssä tarkoitetun valituksen työneuvoston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä.

1 §

Työtuomioistuin käsittelee ja ratkaisee myös työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta annetun lain (56/2001) 9 §:ssä tarkoitetun valituksen työehtosopimuksen yleissitovuudesta sekä työaikalain (872/2019) 39 c §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/2013) 15 c §:ssä tarkoitetun valituksen Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .